

طرح شاخص مدیران خرید

آبان ماه ۱۳۹۹

مرکز پژوهش‌های اتاق ایران

مرکز آمار و اطلاعات اقتصادی و پایش اصل ۴۴

۴۷/۶۳

شامخ صنعت - دوره بیست و ششم

۴۵/۷۰

شامخ کل اقتصاد - دوره چهاردهم

- ✓ شاخص مدیران خرید صنعت در آبان ماه (۴۷/۶۳)، طی ۷ ماه گذشته یکی از کمترین مقادیر خود را به ثبت رسانده است. به نظر می‌رسد تأثیر محدودیت‌های ناشی از کووید ۱۹ و همچنین انتظار کاهش قیمت‌ها باعث کاهش در تقاضا و همچنین کمبود شدید در مواد اولیه و نقدینگی تولیدکنندگان، باعث رکود در این بخش شده است.
- ✓ شاخص میزان سفارشات جدید مشتریان (۴۴/۰۲) در آبان نسبت به مهر (۵۵/۴۲)، با افت قابل توجهی روبرو بوده است.
- ✓ شاخص قیمت خرید مواد اولیه (۷۹/۹۰) در آبان نسبت به مهرماه (۹۴/۸۲) روند کاهشی را در افزایشی قیمت‌ها طی ۷ ماه گذشته نشان می‌دهد که به دنبال تأثیر کاهش نرخ ارز اتفاق افتاده است. در آبان ماه، قیمت کالاها و محصولات تولیدشده نیز (۶۲/۱۲) روند کاهشی نسبت به ماه قبل (۷۴/۸۱) را تجربه نموده است.

- ✓ عدد شامخ کل اقتصاد (۴۵/۷۰) همچنان وضعیت رکود در فعالیت‌ها را نشان می‌دهد اما نسبت به مهرماه (۴۴/۴۷) اندکی بهبود را ثبت نموده است.
- ✓ شاخص میزان فعالیت‌های کسب و کار (۴۶/۶۸) در آبان نسبت به مهرماه (۴۳/۵۱) با نرخ کاهش کمتری روبرو بوده است. اگرچه این شاخص در بخش صنعت و ساختمان با کاهش روبرو بوده است اما ملایم‌تر شدن نرخ کاهش بخش خدمات و کشاورزی در مجموع باعث افزایش اندک آن شده است.
- ✓ شاخص قیمت خرید مواد اولیه یا لوازم خریداری شده (۸۳/۰۹) که طی ماه‌های گذشته رکورد افزایش قیمت را شکسته بود در آبان ماه برای اولین بار طی ۷ ماه گذشته، کاهشی داشته است که دلیل عمده آن روند کاهش در نرخ ارز بوده است.

شاخص مدیران خرید کل اقتصاد

بر اساس گزارش ماه نوامبر مؤسسه IHS از نتایج PMI بخش صنعت در منطقه یورو، ملاحظه می‌شود که همراه با اقدامات شدید کشورها برای مقابله با گسترش کووید ۱۹، فعالیت کسب و کارها با شیب تند سقوط کرده و شاخص ترکیبی منطقه یورو از ۵۰ در اکتبر به ۴۵/۱ در نوامبر رسیده که کمترین مقدار از ماه مه تاکنون بوده است. تولید بخش صنعت نیز در ماه نوامبر کاهش یافته و به کمترین مقدار خود از زمان بازگشت اقتصاد و بهبود فعالیت‌ها در ماه جولای رسیده است که ناشی از کاهش چشمگیر رشد سفارشات است. همچنین فعالیت بخش خدمات نیز برای سومین ماه پیاپی به سرعت و حتی با نرخ کاهش بیشتری از ماه مه کاهش یافته است.

این در حالیست که شاخص ترکیبی PMI در چین افزایش و بهبود رشد فعالیت‌ها را از ۵۳/۶ در ماه اکتبر به ۵۴/۹ در ماه نوامبر نشان می‌دهد. شرکت‌های تولیدی بخش صنعت در چین روند فزاینده تولید را در ماه نوامبر با شتابی سریعتر طی مدت ۱۰ سال گذشته به ثبت رساندند. این شرکت‌ها روند افزایشی را بیشتر به افزایش حجم سفارشات جدید و همچنین بهبود در وضعیت ناشی از کووید ۱۹ نسبت می‌دهند.

طبق نظرسنجی انجام شده از بنگاه‌های اقتصادی کشور، شاخص مدیران خرید برای کل اقتصاد ایران در آبان ماه ۴۵/۷ به دست آمده است که نشان می‌دهد نسبت به مهره ماه (۴۴/۴۷)، نرخ کاهش کمتری در برخی فعالیت‌های اقتصادی وجود داشته است. بنگاه‌های اقتصادی شرکت‌کننده در طرح شامخ آبان ماه، به غیر از مؤلفه میزان سفارشات جدید مشتریان در مجموع وضعیت سایر زیرشاخص‌های اصلی را بدتر از ماه قبل ارزیابی کرده‌اند. نتایج نشان می‌دهد در حالی که در این ماه اکثر فعالیت‌های بخش صنعت با رکود روبرو بوده است، افزایش اندک در شاخص کل ناشی از کم شدن شدت رکود در بخش خدمات بوده است.

➤ شاخص میزان فعالیت‌های کسب و کار در آبان (۴۶/۶۸) نسبت به مهرماه (۴۳/۵۱) با نرخ کاهش کمتری روبرو بوده است. هرچند میزان تولیدات و ارائه خدمات در بخش ساختمان و به ویژه در صنعت با کاهش روبرو بوده است اما ملایم‌تر شدن نرخ کاهش در بخش خدمات و کشاورزی، در مجموع باعث افزایش اندک در شاخص کل میزان فعالیت‌های کسب و کار شده است.

➤ شاخص قیمت خرید مواد اولیه یا لوازم خریداری شده (۸۳/۰۹) نسبت به مهرماه نرخ افزایش کمتری داشته است و برای اولین بار طی ۷ ماه گذشته شدت در افزایش در قیمت‌ها کمتر بوده است که دلیل عمده آن روند کاهش نرخ ارز بوده است. این در حالیست که براساس آخرین گزارش مرکز آمار ایران تورم ماهانه آبان ۵/۲ درصد یعنی نسبت به نرخ ۷ درصدی مهر اندکی کاهش یافته اما نرخ تورم ۱۲ ماهه منتهی به آبان ماه ۲۹ درصد و نسبت به ماه قبل ۱/۸ درصد افزایش داشته است.

➤ قیمت فروش محصولات تولید شده یا خدمات ارائه شده در آبان ماه (۶۴/۷۱) با افزایش کمتری نسبت به مهر ماه (۷۷/۳۱) همراه بوده و این روند در بخش ساختمان بسیار مشهودتر از سایر بخش‌ها است. به طور کلی کندتر شدن روند افزایش قیمت‌ها متأثر از انتظارات خوشبینانه در کاهش نرخ ارز بوده است و علاوه بر آن کاهش شدید تقاضا در بخش ساختمان در شدت ملایم‌تر شدن روند قیمت‌ها در این بخش تأثیر داشته است.

➤ شاخص انتظارات در ارتباط با میزان فعالیت اقتصادی در ماه آینده ۵۰/۱۳ ارزیابی شده است که در مقایسه با مهرماه (۴۱/۱۵) افزایش داشته است و خوشبینی فعالان اقتصادی و چشم‌انداز بهتری در ماه آذر را نشان می‌دهد.

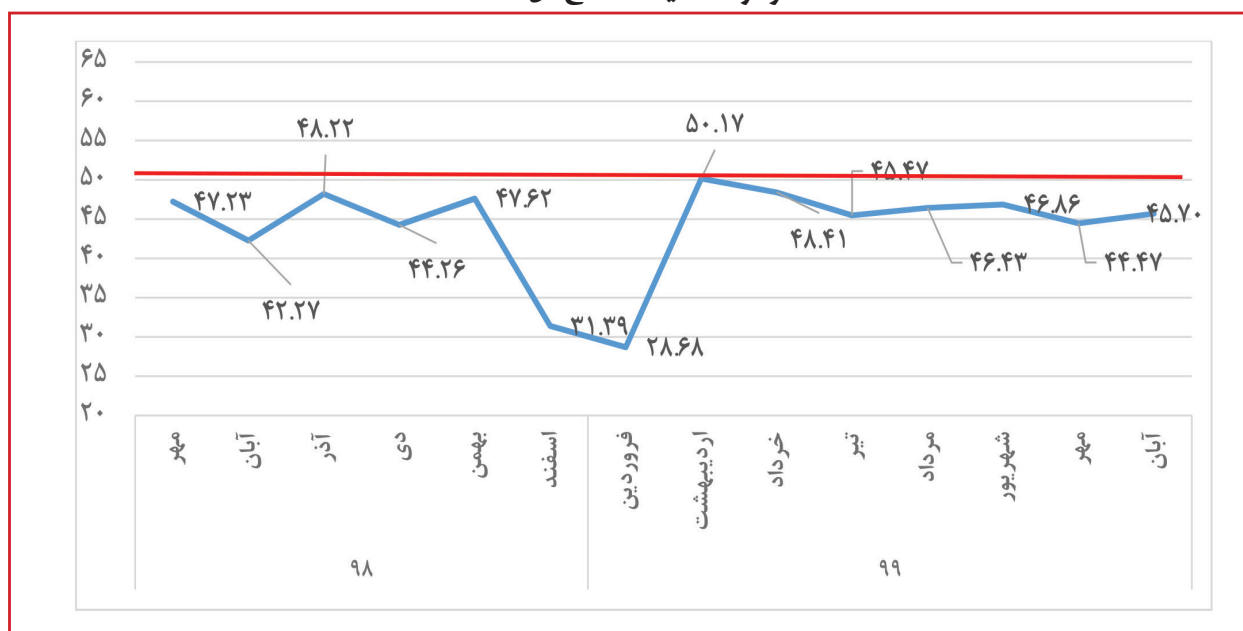
به طور کلی با افزایش مجدد شیوع کووید ۱۹ و محدودیت‌های اتخاذ شده به دلیل افزایش نرخ ابتلا و مرگومیر ناشی از آن در کشور، میزان تقاضا در آبان ماه کاهش یافته است که شدت کاهش تقاضا و میزان فروش در بخش صنعت بیشتر از سایر بخش‌ها بوده است. از سوی دیگر افزایش شاخص انتظارات نسبت به فعالیت در ماه آینده نشان می‌دهد که از جنبه روانی، فعالان اقتصادی با نگرش مثبت به اتفاقات رخ داده در آبان ماه به ویژه مشخص شدن نتایج انتخابات آمریکا و تأثیر آن بر کاهش نرخ

ارز می‌نگرند. هرچند در این ماه سرعت ترخیص کالاها و مواد اولیه از گمرکات کشور افزایش یافته است، اما همچنان برخی از سوء مدیریت‌ها و ناهماهنگی‌های دستگاه‌های اجرایی از جمله بین وزارت جهاد کشاورزی، وزارت صمت، سازمان گمرک و بانک مرکزی در ترخیص و تخصیص ارز به مواد اولیه وجود داشت، همچنین تأمین مواد اولیه مورد نیاز از صنایع بالادستی نظیر پتروشیمی، مشکلات و موانعی بسیاری را بر سر راه فعالان اقتصادی ایجاد نموده است.

جدول ۱: شامخ کل اقتصاد - شاخص مدیران خرید (PMI) آبان ماه ۱۳۹۹

شاخص	شهریور ۹۹	مهر ۹۹	آبان ۹۹
شامخ کل اقتصاد	۴۶/۸۶	۴۴/۴۷	۴۵/۷۰
میزان فعالیت‌های کسب و کار	۴۸/۹۸	۴۳/۵۱	۴۶/۶۸
میزان سفارشات جدید مشتریان	۴۶/۹۳	۴۶/۱۶	۴۳/۲۷
سرعت انجام و تحویل سفارش	۴۸/۵۰	۴۷/۹۰	۵۲/۳۰
موجودی مواد اولیه یا لوازم خریداری شده	۳۵/۶۴	۳۶/۵۵	۳۹/۸۴
میزان استخدام و بکارگیری نیروی انسانی	۴۸/۴۶	۴۴/۵۱	۴۶/۱۱
قیمت خرید مواد اولیه یا لوازم خریداری شده	۸۸/۷۵	۹۳/۱۷	۸۳/۰۹
موجودی محصول در انبار یا کارهای معوق	۴۳/۰۱	۴۶/۴۲	۵۰/۶۳
میزان صادرات کالا یا خدمات	۴۱/۵۶	۴۲/۴۹	۴۲/۲۳
قیمت محصولات تولیدشده یا خدمات ارائه شده	۷۲/۳۳	۷۷/۳۱	۶۴/۷۱
مصرف حامل‌های انرژی	۵۳/۴۷	۵۳/۷۴	۵۷/۰۷
میزان فروش کالاها یا خدمات	۴۶/۲۰	۴۱/۸۵	۴۱/۲۲
انتظارات در ارتباط با میزان فعالیت اقتصادی در ماه آینده	۴۴/۵۱	۴۱/۱۵	۵۰/۱۳

نمودار ۱: مقایسه شامخ کل اقتصاد

شاخص مدیران خرید در بخش صنعت

براساس داده‌های به دست آمده از بنگاه‌های بخش صنعت، شاخص مدیران خرید صنعت در آبان ماه، ۴۷/۶۳ است و اکثر فعالیت‌های بخش صنعت نسبت به مهرماه (۵۲/۲۲) با رکود روبرو بوده‌اند. این شاخص که طی ۷ ماه گذشته یکی از کمترین مقادیر خود را به ثبت رسانده‌است، نشان می‌دهد که از یک سو تأثیر کاهش در تقاضا - ناشی از محدودیت‌های کووید ۱۹ - و همچنین امیدواری به کاهش قیمت‌ها و از سوی دیگر کمبود شدید نقدینگی تولیدکنندگان باعث رکود در این بخش شده‌است. فعالان اقتصادی بخش صنعت به غیر از سرعت انجام و تحویل سفارش، وضعیت سایر زیرشاخص‌های اصلی را بدتر از ماه قبل ارزیابی کرده‌اند.

➤ شاخص میزان تولید محصولات در آبان (۴۷/۹۴) با افت نسبتاً محسوسی نسبت به ماه قبل (۵۲/۱۶) روبرو بوده است و این به دلیل کاهش شدید تقاضا و میزان سفارشات جدید مشتریان نسبت به ماه قبل بوده‌است و کاهش در میزان فروش محصولات تولید شده (۴۳/۰۳) را نیز به دنبال داشته‌است. همچنین کمبود نقدینگی جهت تأمین مواد اولیه مورد نیاز تولیدکنندگان که طی ماه‌های اخیر همواره وجود داشته به همراه کاهش تقاضا باعث رکود در تولید شده‌است.

➤ شاخص میزان سفارشات جدید مشتریان در آبان ماه (۴۴/۰۲) نسبت به ماه قبل (۵۵/۴۲) با افت قابل توجهی روبرو بوده‌است این کاهش به دلیل تبعات ناشی از تعطیلی و محدودیت‌های بیشتر ناشی از کووید ۱۹ و همچنین انتظارات مشتریان نسبت به کاهش قیمت‌ها در ماه‌های آتی بوده‌است.

➤ میزان موجودی مواد اولیه در آبان (۴۲/۴۹) همچنان نسبت به ماه قبل کمتر گزارش شده‌است اما این روند کاهشی نسبت به مهرماه (۳۷/۴۶) با شدت کمتری بوده‌است که به نظر می‌رسد افزایش ترخیص مواد اولیه از گمرکات کشور در آن مؤثر بوده است.

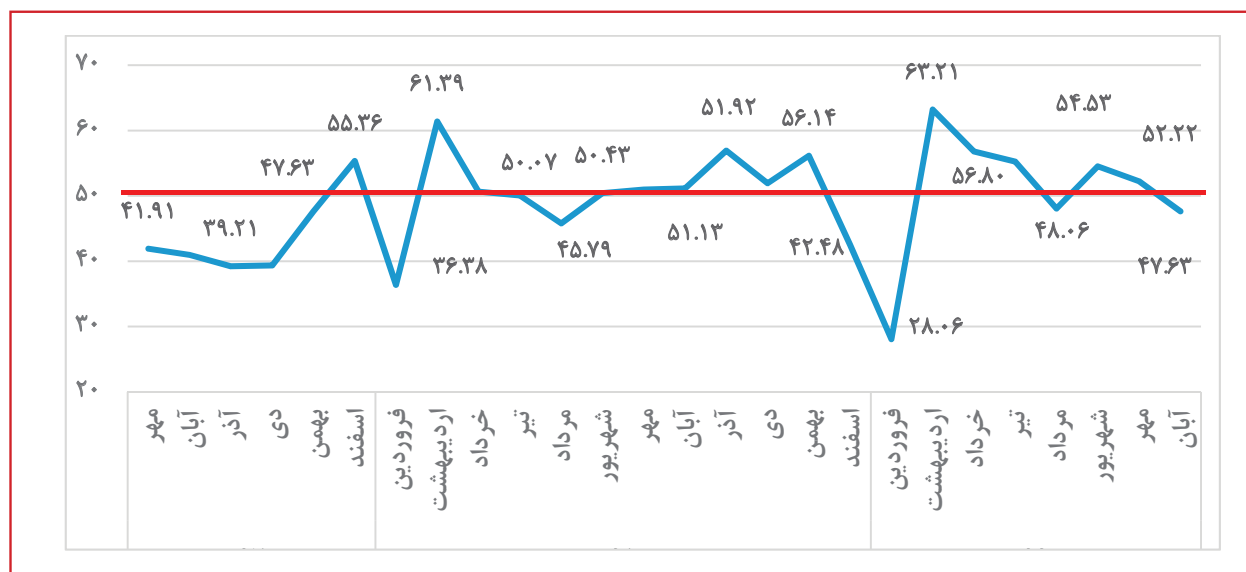
➤ شاخص قیمت خرید مواد اولیه در آبان (۷۹/۹۰) نسبت به مهرماه (۹۴/۸۲) شیب ملایمتری را در روند افزایش قیمت‌ها طی ۷ ماه گذشته نشان می‌دهد که به دنبال تأثیر کاهش نرخ ارز اتفاق افتاده‌است. بنا به نظر فعالان اقتصادی طی ماه گذشته مواد اولیه خارجی با قیمت پایین‌تر تأمین شده‌است در حالی که قیمت خرید مواد اولیه داخلی همچنان افزایشی است. بر همین اساس شاخص قیمت فروش مواد اولیه در بخش صنعت (۶۲/۱۹) نیز کمترین مقدار افزایش را طی ۷ ماه اخیر داشته‌است.

➤ شاخص انتظارات تولید در ماه آینده در بخش صنعت (۵۱/۵۹) اگرچه نسبت به ماه قبل (۵۷/۶۳) کاهش در درصد خوشبینی فعالان اقتصادی را نشان می‌دهد اما همچنان اکثر فعالان اقتصادی امید به بهبود شرایط در آذر ماه دارند.

➤ شاخص کل شامخ در بخش صنعت برای صنایع پوشاک و چرم (۴۱/۶)، صنایع ماشین‌سازی و لوازم خانگی (۴۳/۹) و صنایع فرآورده‌های نفت و گاز (۴۴) (به دلیل مشکل نقدینگی و تأمین مواد اولیه) کمترین مقدار را نسبت به ماه قبل داشته‌اند و سایر صنایع (۵۸)، وسایل نقلیه و قطعات وابسته (۵۳/۹) و صنایع لاستیک و پلاستیک (۵۲/۱) تنها صنایعی بودند که وضعیت بهتری نسبت به ماه قبل داشته‌اند. همچنین انتظارات تولید در ماه آینده برای صنایع کانی غیرفلزی (۷۲/۲) نشان دهنده خوشبینی و در صنایع پوشاک و چرم (۴۱/۷) و چوب، کاغذ و مبلمان (۳۳/۳) نشان دهنده بدبینی بنگاه‌های اقتصادی این بخش‌ها نسبت به ماه آینده است.

به طور کلی در بخش صنعت ملاحظه می‌شود که از یک سو با کمبود شدید نقدینگی و از سوی دیگر کاهش سفارشات جدید مشتریان و

نمودار ۲: مقایسه روند شامخ بخش صنعت

امیدواری نسبت به کاهش در روند فزاینده قیمتی کالاها که طی ماه‌های اخیر وجود داشته، میزان تولید و سفارشات مشتریان با روند کاهشی در آبان ماه روبرو بوده است. با این حال همچنان اکثر فعالان اقتصادی نسبت به ماه آینده خوشبین هستند اما درصد انتظارات مثبت تولیدکنندگان نسبت به ماه قبل کاهش داشته است. برخی فعالان اقتصادی که با وزارت صمت سروکار دارند، به وجود فساد و تبعیض شدید در تخصیص مواد اولیه و عدم پیگیری برای حل مشکلات اشاره دارند. علاوه بر این فعالان اقتصادی همچنان در تأمین ارز مورد نیاز خود از بانک مرکزی جهت خرید مواد اولیه با مشکلات بسیاری روبرو هستند که در آبان ماه این موضوع مجدداً شدت گرفته است.

نیاز خود و همچنین قوانین محل کسب و کار شکایت داشتند و این موضوع منجر به توقف برخی از خطوط تولید شده است. با توجه به این که از نظر اکثر فعالان اقتصادی به علت نوسانات شدید قیمتی شرایط حتی برای ماه آینده قابل پیش بینی نمی باشد، با این حال همزمان با برگزاری انتخابات امریکا کمی انتظارات خوشبینانه نسبت به افزایش فعالیت‌ها در ماه آینده وجود دارد.

جدول ۲: شاخص صنعت - شاخص مدیران خرید (PMI) آبان ماه ۱۳۹۹

شاخص	شهریور ۹۹	مهر ۹۹	آبان ۹۹
شاخص کل صنعت	۵۴/۵۳	۵۲/۲۲	۴۷/۶۳
مقدار تولید محصولات	۵۶/۱۷	۵۲/۱۶	۴۷/۹۴
میزان سفارشات جدید مشتریان	۵۷/۴۸	۵۵/۴۲	۴۴/۰۲
سرعت انجام و تحویل سفارش	۵۶/۷۲	۵۴/۶۶	۵۵/۳۲
موجودی مواد اولیه خریداری شده	۴۱/۰۱	۳۷/۴۶	۴۲/۴۹
میزان استخدام و بکارگیری نیروی انسانی	۵۳/۱۷	۵۳/۰۸	۴۹/۴۳
قیمت خرید مواد اولیه	۹۳/۰۸	۹۴/۸۲	۷۹/۹۰
موجودی محصول نهایی در انبار	۴۹/۱۳	۴۵/۲۰	۵۵/۶۰
میزان صادرات کالا	۴۷/۴۴	۴۷/۰۳	۴۵/۵۰
قیمت محصولات تولید شده	۷۰/۸۰	۷۴/۸۱	۶۲/۱۲
مصرف حامل‌های انرژی	۵۳/۷۹	۵۶/۶۹	۵۶/۵۹
میزان فروش محصولات	۵۵/۳۸	۴۹/۹۸	۴۳/۰۳
انتظارات تولید در ماه آینده	۵۲/۲۸	۵۷/۳۶	۵۱/۵۹

نمودار ۳: مقایسه شاخص‌های بخش صنعت در سه ماه منتهی به آبان ۹۹

جدول ۳: وضعیت شاخص‌های صنایع منتخب از نگاه طرح شاخص مدیران خرید آبان ۱۳۹۹

شاخص	صنایع لاستیک و پلاستیک	صنایع فرآورده‌های نفت و گاز	صنایع نساجی	ماشین‌سازی و لوازم خانگی	صنایع کانی غیر فلزی	صنایع فلزی	صنایع غذایی	صنایع شیمیایی	چوب، کاغذ و مبلمان	وسایل نقلیه و قطعات وابسته	پوشاک و چرم	سایر صنایع
شامخ گروه	۵۲/۱	۴۴/۰	۴۶/۵	۴۳/۹	۴۸/۹	۴۸/۷	۴۶/۰	۴۶/۹	۴۵/۸	۵۳/۹	۴۱/۶	۵۸/۰
مقدار تولید محصولات	۵۰/۰	۴۵/۵	۵۰/۰	۴۵/۷	۵۰/۰	۵۶/۱	۴۰/۳	۴۳/۳	۴۶/۷	۴۶/۲	۴۵/۵	۷۰/۰
میزان سفارشات جدید	۶۴/۳	۳۴/۱	۴۵/۰	۳۲/۶	۵۵/۶	۳۴/۷	۴۸/۴	۴۵/۲	۴۳/۳	۵۵/۸	۳۱/۸	۴۰/۰
سرعت انجام و تحویل سفارش	۵۰/۰	۵۲/۳	۵۰/۰	۵۴/۳	۵۰/۰	۶۰/۲	۵۸/۱	۵۴/۸	۴۳/۳	۶۳/۵	۵۰/۰	۷۰/۰
موجودی مواد اولیه	۲۸/۶	۳۱/۸	۴۰/۰	۵۰/۰	۳۳/۳	۵۰/۰	۳۷/۱	۴۵/۲	۵۳/۳	۴۶/۲	۲۲/۷	۲۰/۰
میزان استخدام و بکارگیری نیروی انسانی	۵۰/۰	۵۶/۸	۴۵/۰	۴۷/۸	۴۴/۴	۵۱/۰	۴۵/۲	۴۹/۰	۴۶/۷	۵۷/۷	۵۴/۵	۸۰/۰
قیمت خرید مواد اولیه	۷۱/۴	۸۶/۴	۷۰/۰	۷۳/۹	۸۸/۹	۶۸/۴	۸۸/۷	۸۴/۶	۸۰/۰	۷۸/۸	۷۷/۳	۱۰۰/۰
موجودی محصول (انبار)	۳۵/۷	۳۸/۶	۵۰/۰	۶۵/۲	۵۵/۶	۶۵/۳	۵۴/۸	۴۷/۱	۶۰/۰	۵۷/۷	۳۱/۸	۶۰/۰
میزان صادرات کالا	۴۲/۹	۳۸/۶	۴۵/۰	۴۵/۷	۴۴/۴	۴۵/۹	۴۱/۹	۴۸/۱	۵۰/۰	۴۸/۱	۴۰/۹	۵۰/۰
قیمت محصولات تولیدشده	۶۴/۳	۷۵/۰	۴۵/۰	۵۶/۵	۵۵/۶	۵۵/۱	۷۱/۰	۷۱/۲	۶۳/۳	۵۷/۷	۶۳/۶	۷۰/۰
مصرف حامل‌های انرژی	۵۷/۱	۴۷/۷	۴۰/۰	۵۸/۷	۵۵/۶	۶۲/۲	۵۸/۱	۵۳/۸	۴۶/۷	۶۱/۵	۵۰/۰	۸۰/۰
میزان فروش محصولات	۵۷/۱	۳۸/۶	۵۰/۰	۳۹/۱	۴۴/۴	۴۳/۹	۴۸/۴	۳۸/۵	۳۶/۷	۴۲/۳	۳۱/۸	۴۰/۰
انتظارات تولید در ماه آینده	۶۴/۳	۵۰/۰	۴۰/۰	۵۲/۲	۷۲/۲	۴۴/۹	۵۶/۵	۵۱/۹	۳۳/۳	۵۵/۸	۳۱/۸	۶۰/۰

برخی مشکلات اصلی در آبان ماه از دید فعالان اقتصادی:

- در بخش‌های مرتبط با صنعت خودرو به دلیل عدم پرداخت درست و به موقع تعهدات توسط خوردوسازان، شرکت‌ها با نقدینگی پایین روبرو شده‌اند و قادر به تامین مواد اولیه نیستند. تامین مواد اولیه صنعتی که نیازمند محصولات صنعت انحصاری پتروشیمی هستند، به دلیل وجود رانت و ناهماهنگی بورس و وزارت صمت همچنان مانع بزرگی بر سر راه صنعتی است که به ناچار در تامین مواد اولیه مورد نیاز خود با آن‌ها سروکار دارند. (صنایع لاستیک و پلاستیک) - ناهماهنگی و سوء مدیریت شدید وزارت صمت در تخصیص مواد اولیه بسیاری از تولیدکنندگان این بخش را در معرض ورشکستگی کامل قرار داده است. (صنایع نساجی)

- بانک مرکزی در تأیید و تخصیص ارز جهت تهیه مواد اولیه مورد نیاز مشکلات زیادی را برای تولیدکنندگان بخش‌های مختلف بوجود آورده است و عدم ترخیص کالاها و مواد اولیه توسط گمرک فعالان اقتصادی این بخش را با مشکل روبرو کرده است. (صنایع لاستیک و پلاستیک، صنایع کانی غیر فلزی، صنایع فلزی، صنایع نساجی و صنایع ماشین‌سازی و لوازم خانگی، صنایع شیمیایی)

- رکود شدید به دلیل کاهش تقاضا و امید به پایین آمدن قیمت‌ها و تعطیلات گسترده ناشی از کووید ۱۹ به وجود آمده است. (صنایع چوب و کاغذ و مبلمان و ماشین‌سازی و لوازم خانگی)

- ناهماهنگی و ضعف وزارت جهاد کشاورزی در مدیریت و توزیع نهاده‌ها و دانه‌های دامی، مجدداً باعث دلالت بازی‌های گسترده در این بازار شده است، در نتیجه محصولات با قیمت بالا تولید می‌شود. از سوی دیگر قیمت‌گذاری و قیمت مصوب برای فروش محصولات دام و طیور کاملاً ناعادلانه و پایین‌تر از قیمت تمام‌شده تولیدکنندگان تعیین می‌شود. (کشاورزی، شکار و جنگلداری و ماهیگیری)

معرفی طرح شامخ (شاخص مدیران خرید)

از میان شاخص‌های متنوع و گوناگون اقتصادی که توسط کشورها و سازمان‌های بین‌المللی انتشار می‌یابند، شاخص اقتصادی است که مورد پذیرش اکثر کشورهای توسعه‌یافته قرار دارد. در حال حاضر شاخص شامخ برای حدود ۲۹۰۰۰ بنگاه بخش خصوصی در بیش از ۴۰ کشور دنیا محاسبه و منتشر می‌شود. این شاخص که بر اساس پایش پرسشنامه‌ای به دست می‌آید، بینش آنی و تصویر سریعی از شرایط اقتصاد کلان به‌ویژه وضعیت رونق و رکود در بخش‌های صنعت و خدمات ارائه می‌دهد. ویژگی‌های این شاخص عبارتند از:

- ✓ داده‌های شامخ به صورت ماهانه در روزهای ابتدایی ماه و پیش از انتشار داده‌های رسمی منتشر می‌شود.
- ✓ شامخ، امکان مقایسه مستقیم بسیاری از کشورهای توسعه‌یافته و در حال توسعه از طریق تولید داده‌های استاندارد شده را فراهم می‌سازد.
- ✓ داده‌ها در شامخ بر اساس مستندات واقعی کسب و کارها و نه بر اساس نظرات شخصی و حدس مدیران جمع‌آوری می‌شوند.
- ✓ به صورت مستمر و دقیق توسط بازارهای مالی، بانک‌های مرکزی، مراکز تصمیم‌گیری اقتصادی و رسانه‌ها در جهان پیگیری می‌شود.

در طرح شامخ، از پاسخ‌دهندگان خواسته می‌شود به ۱۲ پرسش مطرح‌شده در قالب سه معیار وضعیت نسبت به ماه پیش (بهتر شده، بدتر شده و یا تغییری نکرده است)، پاسخ دهند. در صورت انتخاب گزینه بیشتر از ماه قبل: عدد ۱، گزینه بدون تغییر: عدد ۵/۰ و گزینه کمتر از ماه قبل: عدد صفر برای آن پرسش ثبت می‌شود. مجموع حاصل ضرب درصد پاسخگویان به هریک از گزینه‌ها در عدد همان گزینه، مبین عدد شامخ در آن پرسش است. در نهایت معیار سنجش این شاخص عددی بین ۰ تا ۱۰۰ است. عدد ۰ و ۱۰۰ به ترتیب به معنای آن است که ۱۰۰ درصد پاسخگویان گزینه "بدتر شده است" و "بهتر شده است" را انتخاب نموده‌اند، عدد ۵۰ نشان‌دهنده عدم تغییر وضعیت نسبت به ماه قبل، بالای ۵۰ نشانه بهبود وضعیت نسبت به ماه قبل و زیر ۵۰ به معنای بدتر شدن وضعیت نسبت به ماه قبل است. بر این اساس، چنانچه عدد محاسبه‌شده زیر ۵۰ باشد، اما از عدد محاسبه‌شده ماه قبل بیشتر باشد، نشان می‌دهد که سرعت بدتر شدن وضعیت، کاهش یافته است. در مقابل، چنانچه عدد محاسبه‌شده بالای ۵۰ باشد اما از عدد ماه قبل کمتر باشد، نشان می‌دهد که سرعت بهبود وضعیت در مقایسه با ماه قبل، کاهش یافته است.

برای طراحی پرسشنامه و وزن‌دهی به ۵ پرسش اصلی در محاسبه عدد شامخ در اتاق ایران، از رویکردهای بین‌المللی با کمی تعدیل به صورت زیر استفاده شده است:

۱. مقدار تولید محصولات (پرسش اصلی با ضریب ۰.۲۵٪)
۲. میزان سفارشات جدید (پرسش اصلی با ضریب ۰.۳۰٪)
۳. سرعت انجام و تحویل سفارش (پرسش اصلی با ضریب ۰.۱۵٪)
۴. موجودی مواد اولیه (پرسش اصلی با ضریب ۰.۱۰٪)
۵. میزان استخدام و بکارگیری نیروی انسانی (پرسش اصلی با ضریب ۰.۲۰٪)
۶. قیمت خرید مواد اولیه
۷. موجودی محصول نهایی در انبار
۸. میزان صادرات کالا
۹. قیمت محصولات تولیدشده
۱۰. مصرف حامل‌های انرژی
۱۱. میزان فروش محصولات
۱۲. انتظارات تولید در ماه آینده

شامخ در برخی از کشورها در سپتامبر و اکتبر ۲۰۲۰

شامخ کل

شامخ صنعت

